

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Μεταπυρρική Διαχείριση Δασών Ψυχρόβιων Κωνοφόρων

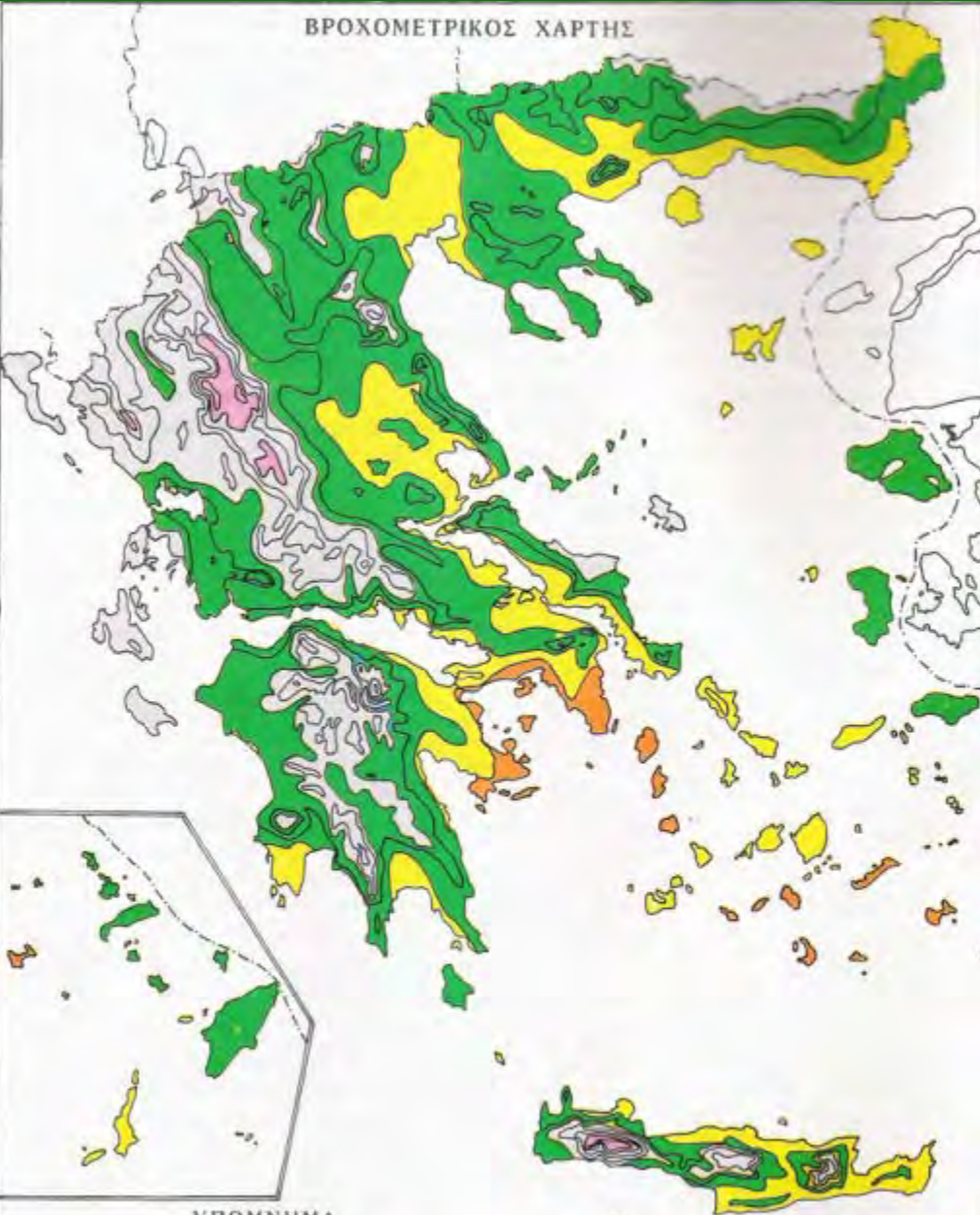
Δρ. Καζάνης Δημήτρης

Τομέας Οικολογίας - Τμήμα Βιολογίας

Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σπάρτη, 15-5-2013

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΗΣ ΣΕ ΜΜ

Πηγή:
ΜΑΡΙΟΛΟΓΟΥΛΟΣ - ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗΣ
ΑΘΗΝΑ 1955

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΑΣΗ

- Μεσογειακά
- Ορεινά

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΔΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Μεταπυρική Δυναμική

Δασικών Οικοσυστημάτων

Χαμηλού Ύψομέτρου

Αναγέννηση με φύτευση σπερμάτων

Αναγέννηση με αναβλάστηση

Το παράδειγμα των δασών Χαλεπίου πεύκης

Φάση Ι

1ο μεταπυρικό έτος

Φάση II

20 – 40 μεταπυρικό έτος

Φάση III

50 – 90 μεταπορικό έτος

Φάση IV

2^η – 4^η μεταπυρική δεκαετία

Φάση V

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΔΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Μεταπυρική Δυναμική

Δασικών Οικοσυστημάτων

Μεγάλου Υψομέτρου

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΠΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Μεταπυρική Δυναμική

Δασικών Οικοσυστημάτων

Μεγάλου Υψομέτρου

Φυλλοβόλλα

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΠΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Μεταπυρική Δυναμική

Δασικών Οικοσυστημάτων

Μεγάλου Υψομέτρου

Κωνοφόρα

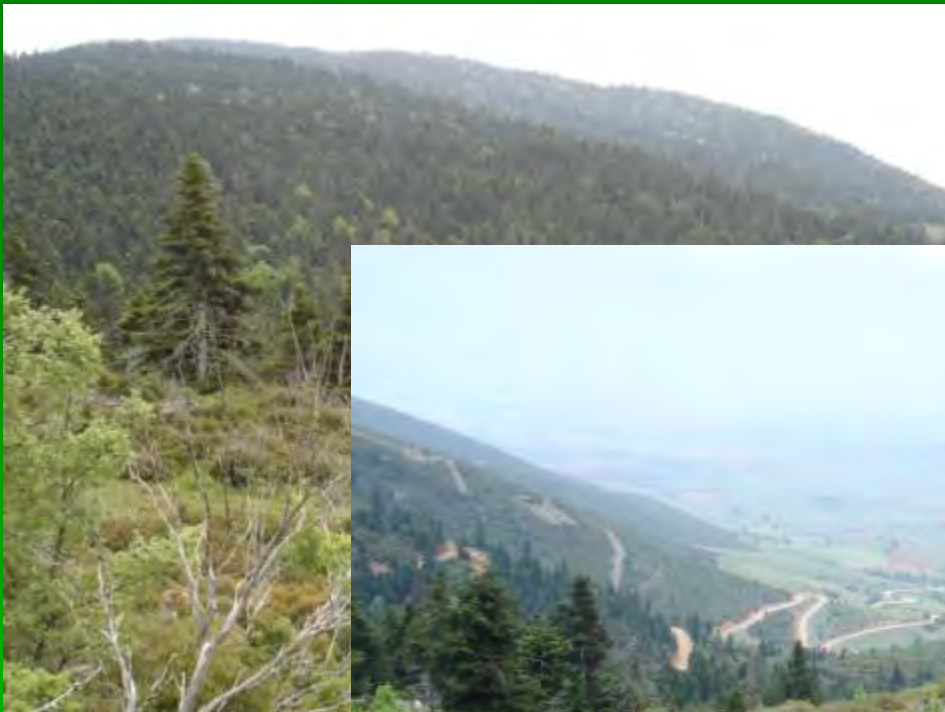

Οι κώνοι της ελάτης όταν κάηκαν δεν ήταν ώριμοι...

Τα σπέρματα που περιέχουν είναι παντελώς ανώριμα

Σημαντικός ο ρόλος της ετερογένειας...

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΠΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

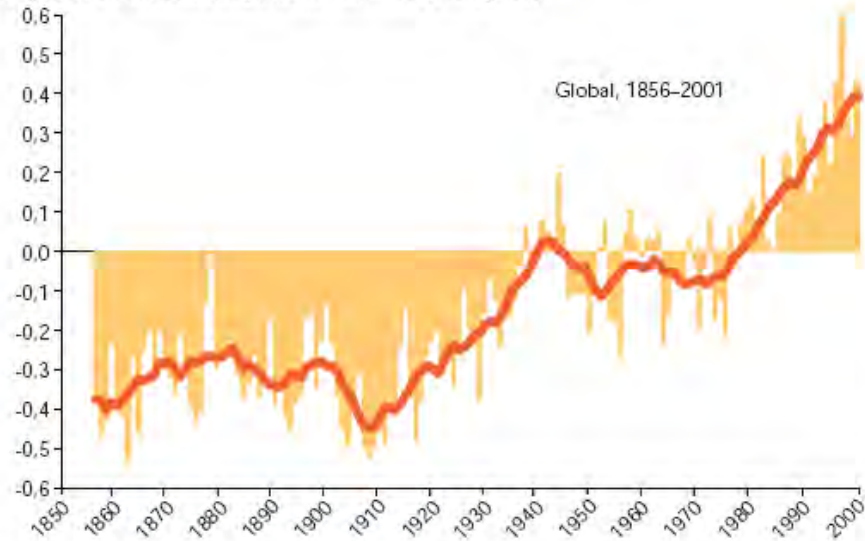
Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

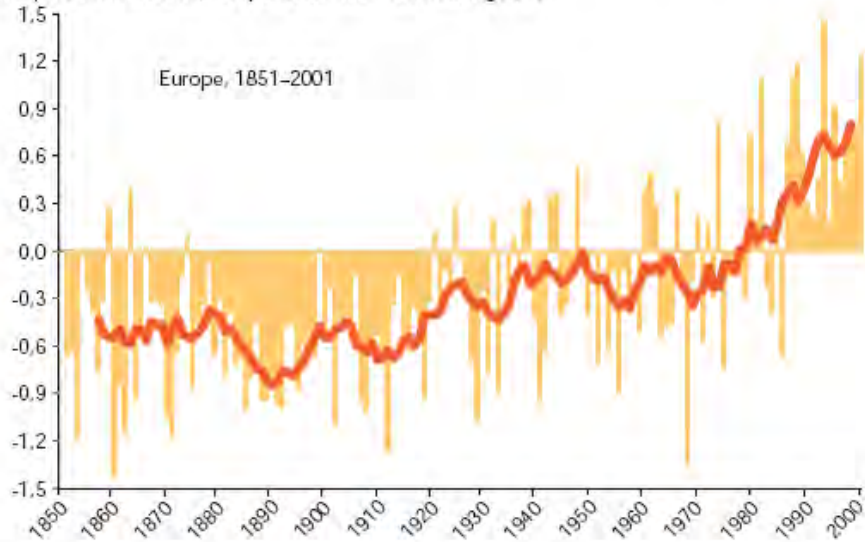
Η Φωτιά στα Δασικά Οικοσυστήματα Μεγάλου Υψομέτρου

Ένα νέο φαινόμενο;

Temperature deviation, compared to 1961–1990 average (°C)

Temperature deviation, compared to 1961–1990 average (°C)

Notes: The bars show the annual average and the line the 10-year smoothed trend. Europe includes Siberia.

Αύξηση μέσης θερμοκρασίας

Over the past 100 years, global mean temperature has increased by 0.6 °C (in Europe about 1.2 °C). Global and European mean temperatures are projected to increase by 1.4–5.8 °C between 1990 and 2100.

Europe's environment: the 3rd assessment

Πλανητική Αλλαγή & Καθεστώς Φωτιάς

- Υψηλότερη συχνότητα
- Μεγαλύτερη έκταση
- Δασικά ορεινά οικοσυστήματα

Πάρνωνας

Οδοιπορικό: ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΑΡΝΩΝΑΣ

Το γλυκό Βουνό

Ο Πάρνωνας δεν έχει να ζηλέψει τίποτα από τα άλλα ελληνικά βουνά. Το «ισό-ισό», το «ηθελικό βουνό» όπως αποκαλείται για την ημεράδα, τη γλυκύτητα και τις κοιμώλες του, έχει την δική του προσωπικότητα. Μια προσωπικότητα που λίγοι γνωρίζουν στην ουσία της. Ο Πάρνωνας μπορεί να είναι γνωστός ονομαστικά αλλά την πολύ ιδιαίτερη και γοητευτική του ορεινή προσωπικότητα, τη γνωρίζουν λίγοι. Η ουσία του Πάρνωνας είναι στα λουλούδια, στα απροσδόκητα πλούσια δάση, στα καταπληκτικά χωριά και στη φιλική και εύκολα προσβάσιμη μορφολογία του.

ΚΕΙΜΕΝΟ: Κωνστ. Σουδαρίτσας
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Εύα Σουδαρίτσας

© Το κείμενο και οι φωτογραφίες της παρούσας έκδοσης είναι πνευματικό έργο της εκδότριας Εύας Σουδαρίτσας - Διευθ.

Ταϋγκετος

1909

1989

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΠΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Μεταπτυρικές Πρακτικές: η Ευρωπαϊκή Εμπειρία

Μετά τι φωτιά... Τι;;;

Apple Empoing!

Post-Fire Forest Management in Southern Europe

Δίκτυο ερευνητών στο αντικείμενο της οικολογίας της φωτιάς και της διαχείρισης από όλη την Ευρώπη / 2008 – 2011

Αντικείμενο: ανάπτυξη και διάχυση επιστημονικών κριτηρίων για την υποστήριξη λήψης αποφάσεων για τη μεταπυρική διαχείριση με εφαρμογή από το επίπεδο της θέσης μέχρι το επίπεδο του τοπίου

Διάχυση αυτής της γνώσης:
Διοργάνωση 3 εκπαιδευτικών σεμιναρίων & 1 συνεδρίου
Εκδοση 1 βιβλίου και 1 τεχνικού οδηγού

<http://uaeco.biol.uoa.gr/cost/>

EUROPEAN SCIENCE FOUNDATION

UNIVERSITY OF ATHENS

PARNITHA NATIONAL PARK AUTHORITIES

**MUNICIPALITY OF ARGYROUPOLIS
CENTER OF ENVIRONMENTAL EDUCATION**

WORKSHOP ON

**"POST FIRE EFFECTS AND
MANAGEMENT IN SOUTHERN EUROPE"**

ATHENS, PARNITHA & ARGYROUPOLIS, 23 – 25 FEBRUARY 2009

Ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της οικολογικής έρευνας στη μεταπτυρική διαχείριση

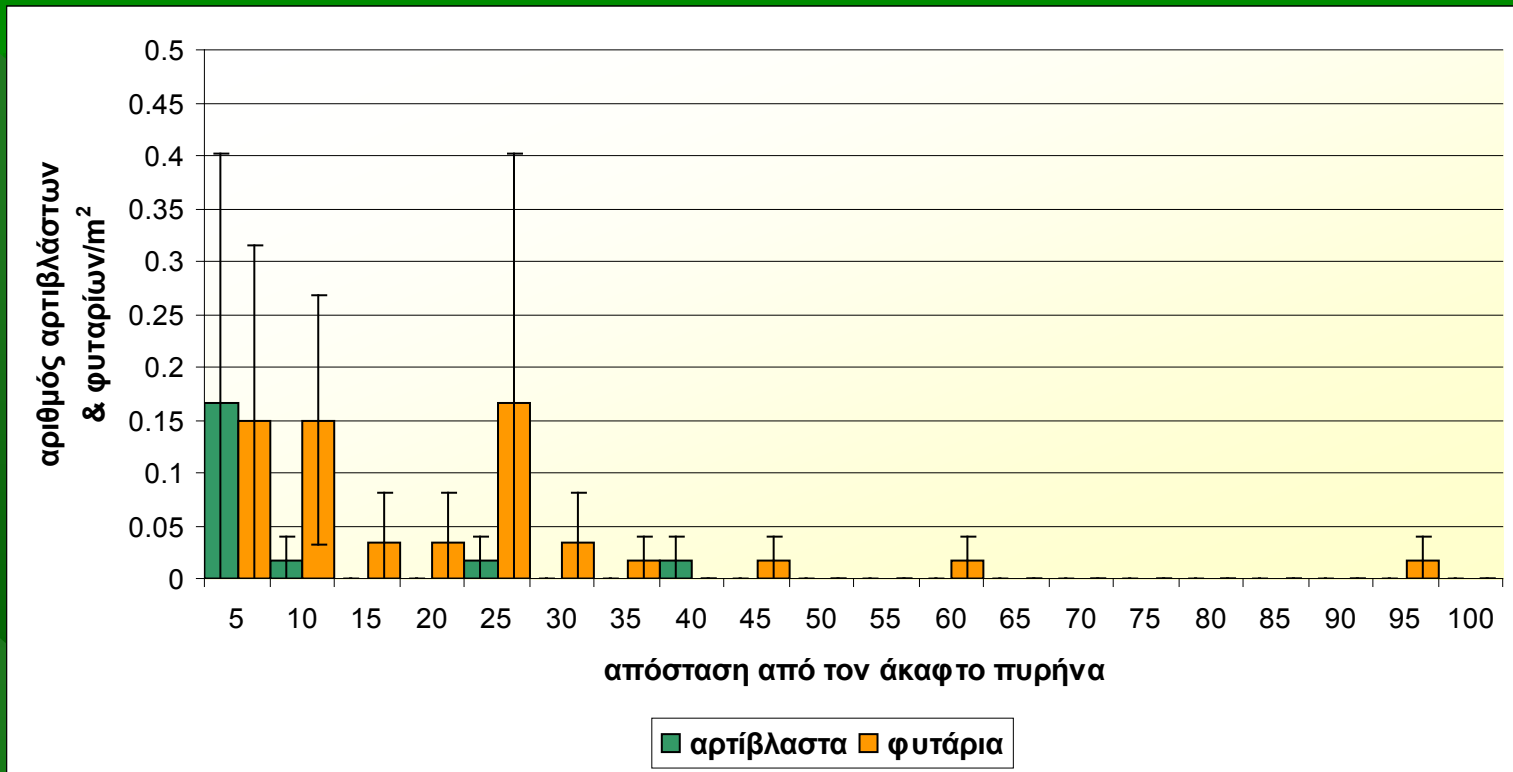
Ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων
της οικολογικής έρευνας
στη μεταπυρική διαχείριση

Δυναμική της εγκατάστασης της *Pinus nigra*

Χωρικά πρότυπα / spatial patterns of seedlings emergence

Διασπορά σπερμάτων από τις άκαφτες νησίδες 1^ο, 2^ο χρόνο μετά τη φωτιά – εγκατάσταση αρτιβλάστων

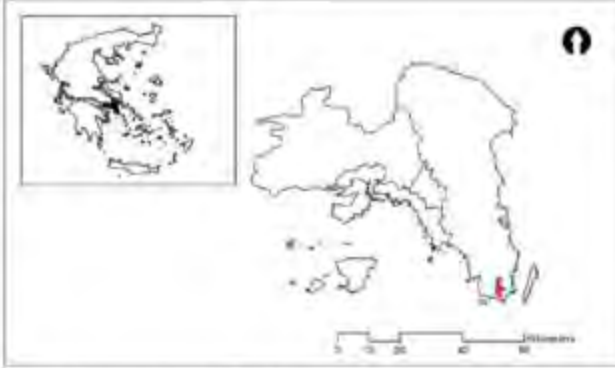
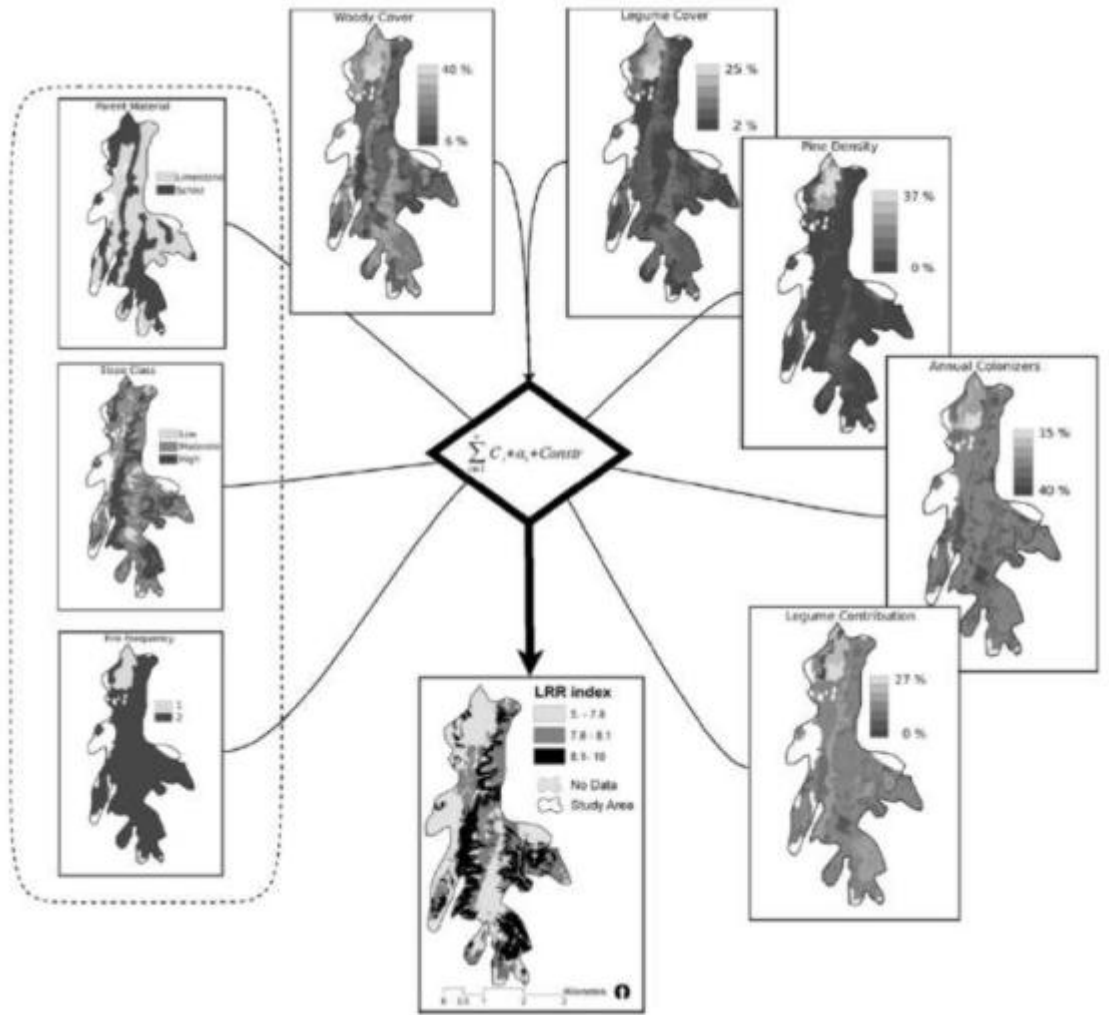
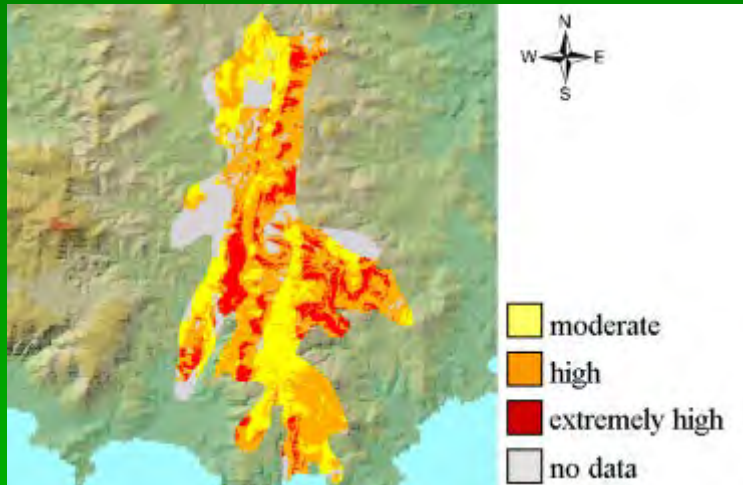

Fig. 1 The geographical area of interest (Forest Plot, 1993, Greece)

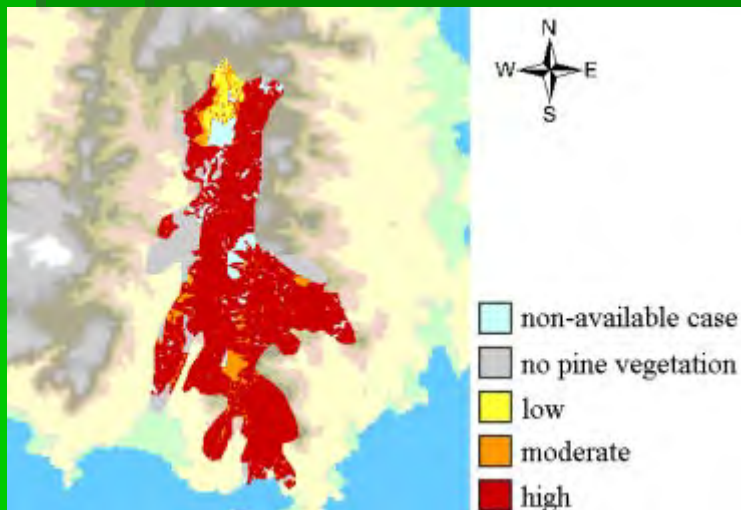

Χάρτες πρόβλεψης μεταπυρικής επικινδυνότητας

Χάρτης εκτίμησης κινδύνου
διάβρωσης εδαφών

Δείκτης: κάλυψη ξυλώδους βλάστησης

Χάρτης κινδύνου αλλαγής της φυσιογνωμίας
της βλάστησης

Δείκτης: πυκνότητα *P. halepensis*

Post-Fire Forest Management in Southern Europe

Διάχυση αυτής της γνώσης:
Διοργάνωση 3 εκπαιδευτικών σεμιναρίων & 1
συνεδρίου
Εκδοση 1 βιβλίου και 1 τεχνικού οδηγού

<http://uaeco.biol.uoa.gr/cost/>

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ...

Το «θετικό» της απουσίας Αστικών Πληθυσμών...

Εκτίμηση κίνδυνου απώλειας εδαφών και εκδήλωσης χειμαρικών φαινομένων

Ένταση φωτιάς

Τύπος βλάστησης

Τοπογραφία

Πέτρωμα

Χρόνος εφαρμογής;

Αποτελεσματικότητα των αντιδιαβρωτικών έργων στον Κρόνιο Λόφο.

Θετικά	Αρνητικά
Οικονομική αξιοποίηση	Επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα
Περιορισμός βιοτικών κινδύνων	Διαταραχή της αναγέννησης κατά την απομάκρυνση των καμένων κορμών
Περιορισμός κινδύνου διάβρωσης	Το χημικό μικρο-περιβάλλον γύρω από τους καμένους κορμούς ή κάτω από τα καμένα κλαδιά ευνοεί την εγκατάσταση των αρτιβλάστων της μαύρης πεύκης.
Περιορισμός κινδύνου ατυχημάτων	Κίνητρα για εμπρησμούς
Η πτώση των καμένων δέντρων μπορεί να επιδράση αρνητικά στην αναγέννηση της βλάστησης.	

- Να αποφεύγεται σε θέσεις με μεγάλη κλίση ή υψηλό κίνδυνο διάβρωσης.
- Σε κάθε περίπτωση, να διατηρούνται ιστάμενοι, καμένοι κορμοί.
- Παρακολούθηση των θέσεων με διατηρημένους καμένους κορμούς για την πρόληψη βιοτικών κινδύνων.

Φυτεύσεις:

- Υψηλό κόστος
- Συχνά, υψηλά ποσοστά αποτυχίας (> 50%)
- Απαραίτητα από εκπαιδευμένο προσωπικό
- Αποφυγή βαρέων μηχανημάτων
- Επιλογή ατόμων από τους γηγενείς πληθυσμούς

Σπορές:

- Χαμηλό κόστος
- Απουσία διαταραχής
- Επιλογή σπορέων από τους γηγενείς πληθυσμούς.
- Τα ποσοστά αποτυχίας / επιτυχίας δεν είναι ξεκάθαρα
- Όχι σε θέσεις με μεγάλη κλίση ή υψηλή συμμετοχή αναβλαστόντων ειδών στην αναγεννώμενη βλάστηση.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΠΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

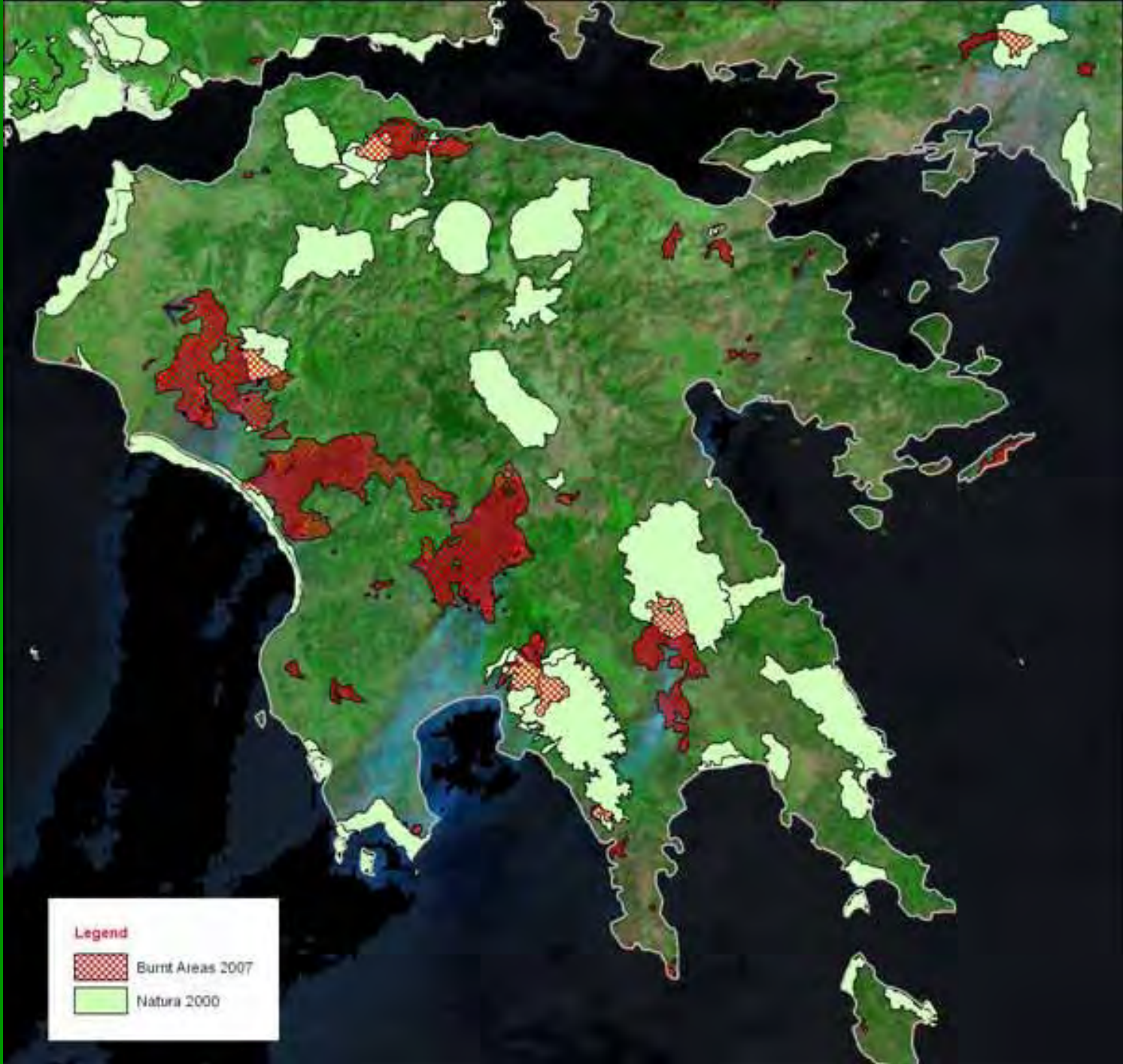

Έργο LIFE+ PINUS

Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα
(GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης

Περιοχές του Δικτύου

Natura 2000...

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ

Σκοπός (άρθρο 2)

«να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας»

- Διατήρηση των οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών
- Προστασία των ειδών

Φωτιά → αποτέφρωση υπέργειας βιομάζας

Οικολογική αποτίμηση

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

- 1) Επίπεδο Τοπίων**
- 2) Επίπεδο Ενδιαιτημάτων**
- 3) Επίπεδο Πληθυσμών**

Επίπεδο Πληθυσμών

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

Σπάνια, Ενδημικά, Κυρίαρχα...

- Ικανότητα Αναγέννησης; 😊 ή ☹️
- Μηχανισμοί Διατήρησης; 😊 ή ☹️
- Παρουσία άκαφτων πυρηνών; 😊 ή ☹️

Επίπεδο Ενδιαιτημάτων

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

Σπάνια, Ποικίλα, Περιαστικά...

- Ικανότητα Επανισορρόπησης; ☺ ή ☹
- Τάχος Επανισορρόπησης; ☺ ή ☹
- Χρονικό πρότυπο επανισορρόπησης...

Επίπεδο Τοπίων

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

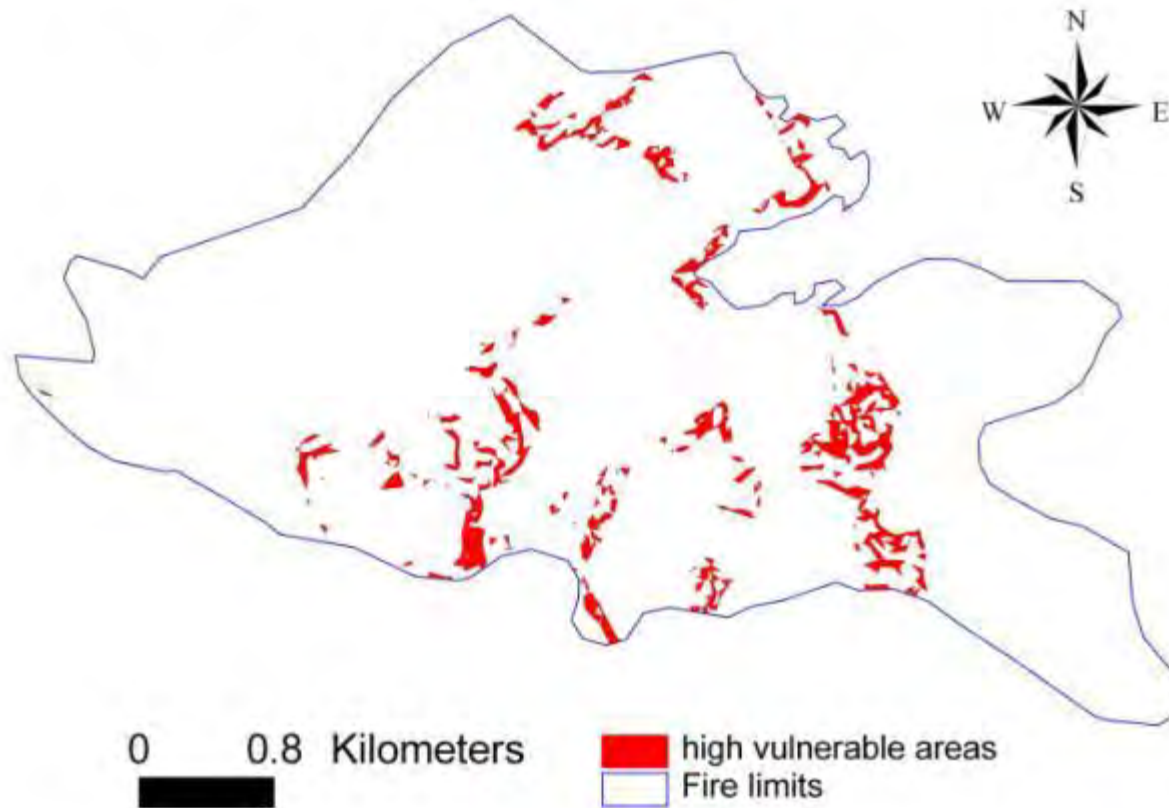
Στο σύνολό τους...

- Διατήρηση της ετερογένειάς τους; 😊 ή ☹️
- Διατήρησή της λειτουργικότητάς τους; 😊 ή ☹️
- Επίπτωση της ετερογενούς δράσης της φωτιάς...

Spain

Buñol 2003 Fire: map of vulnerable areas

Σας ευχαριστώ για το ενδιαφέρον σας...

